

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2671

Vragen van de leden **Valstar** en **Van Campen** (beiden VVD) aan de Ministers van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en van Infrastructuur en Waterstaat over *het bericht «Nederland raakt met landbouw-innovaties achter op China»* (ingezonden 26 april 2021).

Mededeling van Minister **Schouten** (Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit) (ontvangen 12 mei 2021).

Vraag 1

Bent u bekend met het artikel «Nederland raakt met landbouw-innovaties achter op China»?¹

Vraag 2

Deelt u de mening dat Nederland, de op een na grootste voedselexporteur ter wereld, verder achteropraakt op de Verenigde Staten en met de aanvraag van patenten op China? Zo nee, waarom niet?

Vraag 3

Deelt u de mening dat dat te wijten is aan verouderde Europese wet- en regelgeving en de stroperigheid binnen Europa om dit aan te passen? Zo nee, waarom niet?

Vraag 4

Kunt u in een grafiek of tabel aangeven wat de ontwikkelingen zijn van het aanvragen van CRISPR-Cas-patenten van Europa, China en de Verenigde Staten over de afgelopen tien jaar?

Vraag 5

Wat is de stand van zaken van het onderzoek naar nieuwe biotechnologische technieken, waaronder CRISPR-Cas, dat u noemt in antwoord op eerdere schriftelijke vragen en dat mede op initiatief van Nederland door de Europese Commissie momenteel in opdracht van de Europese Raad wordt uitgevoerd? Klopt het dat dit onderzoek uiterlijk 30 april 2021 gereed moet zijn? Zo ja, wat

¹ Het Financieele Dagblad, 22 april 2021, «Nederland raakt met nieuwe landbouwtechnieken achter op China» (<https://fd.nl/economie-politiek/1381144/nederland-raakt-met-nieuwe-landbouwtechnieken-achter-op-china>)

is het vervolgtraject en hoe snel kan dit leiden tot versoepelingen voor het gebruik van nieuwe veredelingstechnieken?²

Vraag 6

Welke actie(s) heeft u ondernomen op de aangenomen motie van het lid Weverling (Kamerstuk 35 570 XIV, nr. 57), waarin u wordt verzocht om met een aantal gelijkgestemde landen op te trekken voor herziening en versoepeling van de Europese regelgeving met betrekking tot biotechnologie en veredeling?

Vraag 7

Wat is er na de uitspraak van het Europees Hof van juli 2018 door Europa ondernomen om CRISPR-Cas voor planten uit te zonderen? Of kan gesteld worden dat er, buiten het instellen van een onderzoek, al bijna drie jaar niets gebeurd is?

Vraag 8

Hoe kijkt u naar Noorwegen, dat al goed op weg is met deregulering van CRISPR-Cas voor planten? Worden ervaringen uit landen als Noorwegen ook gebruikt als drukmiddel richting Europa?

Vraag 9

Bent u bekend met het feit dat het de Noren door het toepassen van CRISPR-Cas op aardbeien gelukt is om de genen uit te schakelen die vatbaar zijn voor grauwe schimmel? Klopt het dat in Nederland aardbeien met dergelijke schimmels bestreden dienen te worden met een combinatie van chemische en natuurlijke bestrijders? Welke techniek zou volgens u de voorkeur moeten genieten?³

Vraag 10

Waarom is het tot op heden nog niet gelukt om ook binnen Europa een uitzondering te bedingen voor CRISPR-Cas voor planten?

Vraag 11

Deelt u de mening van wetenschappers dat Europa met de beperkingen op het gebruik van nieuwe veredelingstechnieken haar eigen Van boer tot bord-strategie ondermijnt?⁴

Vraag 12

Deelt u de mening dat versoepeling van de regels rondom genetische modificatie van planten onderdeel moet zijn van de Van boer tot bord-strategie? Zo ja, hoe gaat u hiervoor zorgen? Zo nee, waarom niet?

Vraag 13

Kunt u nader ingaan op de antwoorden op eerdere schriftelijke vragen waarin u aangeeft dat «Nederland naar een aanpassing van de Europese regelgeving toe wil werken, zodat nieuwe planveredelingstechnieken in de land- en tuinbouw effectief kunnen worden toegepast»? Hoe geeft u hier concreet invulling aan en welke meetbare doelstellingen heeft u hieraan verbonden?⁵

Vraag 14

Bent u het ermee eens dat, doordat genetische modificatie van planten in andere landen al is toegelaten, reeds is vastgesteld dat het geen veiligheidsrisico's met zich meebrengt voor het milieu en derhalve ook in Nederland en Europa veilig toegepast zou moeten kunnen worden?

² Aanhangsel van de Handelingen, vergaderjaar 2020–2021, nr. 2159

³ GroentenNieuws, 21 oktober 2020, «Voor het eerst CRISPR-Cas toegepast op aardbeien in Noorwegen» (<https://www.groentennieuws.nl/article/9260671/voor-het-eerst-crispr-cas-toegepast-op-aardbeien-in-noorwegen/>)

⁴ Website Wageningen University & Research, 23 april 2021, «Wetenschappers pleiten voor toestaan nieuwe veredelingstechnieken in Europa's biologische landbouw» (<https://www.wur.nl/nl/Onderzoek-Resultaten/Onderzoeksinstituten/plant-research/show-wpr/Wetenschappers-pleiten-voor-toestaan-nieuwe-veredelingstechnieken-in-Europas-biologische-landbouw.htm>)

⁵ Aanhangsel van de Handelingen, vergaderjaar 2020–2021, nr. 2159

Vraag 15

Deelt u de mening dat het ontzettend frustrerend is dat landen als Noorwegen, de Verenigde Staten en China ongestoord kunnen innoveren en experimenteren met (nieuwe vormen van) veredeling en Europa al drie jaar aan het studeren is, dat prachtige Nederlandse biotechnologiebedrijven daarmee op achterstand komen te staan ten opzichte van hun buitenlandse concurrenten en dat dit een onwenselijke situatie is waar snel verandering in moet worden gebracht?

Mededeling

De op 26 april 2021 door de leden Valstar en van Campen (VVD) aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit gestelde vragen, over het bericht «Nederland raakt met landbouwinnovaties achter op China», kunnen niet binnen de gebruikelijke termijn van drie weken worden beantwoord vanwege de benodigde interdepartementale afstemming. Uw vragen worden uiterlijk voor 4 juni 2021 beantwoord.